

være højere end den anden, eller at de begge er underordnede en tredje Part, med andre Ord, at det ene Land kan befale over det andet og forpligte det uden dets Villie. En anden Sag er det, at der har været delte Meninger om, hvorvidt Navnet paa den Forbindelse, der blev oprettet ved 1908, var rigtigt, fordi det var blevet til ved en Forhandling om en Overenskomst mellem 2 Parter. Men at dette Navn blev benyttet, maatte svække og vække Tvivl om Rigtigheden af den Slutning, at Island vilde være blevet suveræn Stat efter 1908.

Endvidere voldte Udtrykkene i § 1 1908 megen Tvivl. Island nævnes der i den danske Tekst som „et frit og selvstændigt uafhængeligt Land forbundet med Danmark ved fælles Konge og ved de fælles Anliggender, som efter gensidig Overenskomst fastsættes i denne Lov, og danner saaledes sammen med Danmark en Statsforbindelse, det samlede danske Rige“. Der tales saaledes om *et* Rige, ikke om to, der bestemmes Fællesanliggender, hvor det ene Rige, Danmark, binder det andet ved sin Optræden eller Ikke-Optræden. Hele Udtryksmaaden i § 1 1908 voldte her i Landet saa megen Tvivl, at dette havde en ikke ringe Andel i Forslagets Forkastelse. Ordet „Stat“ anvendes ikke om Island i Teksten i 1908.

I 1918 siges i § 1 lige klart i begge Tekster, at baade Danmark og Island er frie og suveræne Stater. Ifølge 1918 bliver der to Riger, begge ligeberettigede og suveræne. Forbindelsen er uimodsigelig en folkeretlig, ikke en statsretlig Forbindelse. Se i øvrigt 2den Del af denne Betænkning.

I § 1 1918 siges endvidere, at Rigerne er forbundne ved fælles Konge og ved den i denne Forbundslov indeholdte Overenskomst. Her siges ikke, at nogle Sager skal anses for „Fællesanliggender“ mellem Danmark og Island ved Overenskomst *udover*, hvad fælles Interesser (jfr. §§ 12 og 16) eller begges Villie, som ensidig kan forandres naar som helst (jfr. §§ 8—10) eller efter 25 Aar (ifølge § 18), medfører; og dette er i Overensstemmelse med internationale Traktater. Thi saaledes som før fremhævet i 2det Afsnit er ingen Sager „fælles“ ifølge denne Overenskomst, idet Bemyndigelse til Behandling af bestemte Sager, jfr. § 7, ikke medfører, at disse Sager bliver „fælles“ i den Betydning, som dette Ord hidtil har haft i vort Lovsprog.

I 1918 benævnes Island „Stat“ ganske som Danmark (se §§ 1, 2, 3, 5, 6, 3die Stk., 9., 12, 16, 2det—3die Stk., og 19). Derimod bruges Ordet „Land“ om begge Riger i §§ 4, 6, 5te Stk., 11, 15, 16, 4de Stk., og 17. Endvidere bruges Ordet „Land“ om andre suveræne Stater i §§ 4, 6, 5te Stk., og 7, 4de Stk.]

B.

En Sammenligning af de enkelte Bestemmelser i 1908 og 1918 viser følgende:

I.

I 1908 fremhæves ikke, at *kun* den nugældende Ordning i Danmark af Tronfølgen, Kongens Ret til at være Regent i andre Lande, om Kongens Religion, hans Myndighed, om Regeringens Førelse i Tilfælde af Umyndighed, Sygdom eller Fraværelse, gælder paa Island.

I 1918 fremhæves tydeligt i § 2, at den nugældende Tronfølge ikke kan forandres uden begge Staters Samtykke. I 1918 § 3 siges, at kun de for Danmark nugældende Bestemmelser med Hensyn til Kongens Religion o. s. v. skal være gældende for Island. Heraf følger, at disse Bestemmelser ikke kan forandres uden Islands Samtykke, saa længe som Rigerne Kongefællesskab bestaar. I 1918 § 4 siges udtrykkelig, at Kongen ikke kan være Regent i andre Lande uden baade Rigsdagens og Altingets Samtykke. Men efter 1908 § 2 var Rigsdagens Samtykke tilstrækkeligt, thi § 4 i den danske Grundlov skulde gøres til gældende Lov, men *der* anføres blot Rigsdagens Samtykke som tilstrækkeligt, til at Kongen kan være Regent i andre Lande, saa det vilde ikke have været for nødvendent at spørge Island desangaaende.

Et fælles uopsigeligt Anliggende skulde ifølge 1908 Ydelser af det offentlige til Kongen og Kongehuset være. I § 3, 1ste Stk., og § 7 bestemtes det, at disse Ydelser skulde fastsættes for 10 Aar ad Gangen ved en kgl. Resolution, paraferet af den danske Konseilspræsident og Islands Minister og Beløbene satte i Forhold til Danmarks og Islands Indtægter.

Ifølge 1918 har hvert Rige Bestemmelsesret i denne Henseende uden det andets Indblanding, § 5.